

LC Lapuan vauvaveikkaus ja -arvaus jatkunut 55 vuotta ja koulut saaneet käyttöönsä 70 000€

Lions Club Lapua on perustettu 9.11.1962. Jo seuraavan vuoden lopulla 13.9.1963 klubi käynnisti vauvaveikkauksen. Marras-joulukuussa v.1963 veikattiin vuoden 1964 ensimmäisen lapualaisen vauvan sukupuolta ja syntymäpainoa. Tätä aktiiviteettia on toteutettu ilman keskeytyksiä jo 55 vuotta.

Alkuvuosina klubin jäsenet myivät ahkerasti veikkaukset kuppeja. Vuosittain myytiin noin 1000 kappaletta. Veikkaus maksoi yhden markan. Myyntituotto on aina lahjoitettu koulujen stipendiraheisiin. Aluksi bruttotuotosta vähennettiin kulut ja kouluille tilitettiin nettotuotto. Muutaman vuoden jälkeen klubi on tulouttanut tuoton täysimääräisenä kouluille ja se käytäntö on jatkunut tähän asti.

Veikkausten myyntityössä olivat 1960-luvun lopulla mukana klubin jäsenten lisäksi Lapuan kolme oppikoulua eli Lapuan yhteislyseo, Kiviristin yhteiskoulu ja Tiistenjoen yhteiskoulu. Lapuan kauppaopistokin oli mukana 1980-luvulla, mutta viimeiset vuosikymmenet myyntityöstä ovat vastanneet yksinomaan alakoulut.

Veikkauksen hinta nostettiin sitten viiteen markkaan. Myyjät saivat palkkioksi kaksi markkaa ja kolme markkaa tuloutui koululle. Siirryttäessä euroaikaan arvan hinta oli pitkään kaksi euroa ja aivan viimeiset vuodet sen hinta on ollut viisi euroa. Koulut ovat käyttäneet myyntitulot stipendeihin tai luokkaretkiin. Arpojen kappalemäärä on ollut 1000 - 1500 välillä. Arpojen painatusmäärä on nyt 650 kpl, koska alakouluja on vähemmän. Arvan hinta on ollut nyt viisi euroa.

Koulut saaneet käyttöönsä 55 vuoden aikana 70000 €

Ensimmäisen vuosikymmenen tuloutus kouluille oli keskimäärin 800 mk/vuosi. Hinnan kohotessa seuraavan 20 vuoden aikana tuotto oli noin 1500 mk joka vuosi. Arpojen määrä oli 1990-luvulla jopa 3000 kpl, joista myytiin valtaosa. Tuotto oli silloin keskimäärin 2000 mk/vuosi. Euroon siirryttäessä arvan hinta oli pitkään kaksi euroa, kunnes hinta nostettiin viiteen euroon. Markka-aikana koulut saivat myyntituottoja käyttöönsä kaikkiaan noin 60.000 mk. Euroaikana vastaava tuotto kouluille on ollut keskimäärin 2.500 euroa/vuosi eli yhteensä 40.000 euroa. Euroiksi ja rahan nykyarvoon muutettuna klubin lahjoitus kouluille koko 55-vuotisen historian aikana on ollut noin 70.000 euroa.

Lupamenettelyn kiemuroita

Luvan hakeminen ja varsinkin tilityksen tekeminen poliisiviranomaiselle on vaatinut paljon työtä. Klubin jäsenet vuorollaan ovat toimineet vastuuhenkilöinä. Onpa sattunut niinkin, että veikkaukset kuppeja numeroituja kantoja on ollut hukassa. Lapsille sattuu ja tapahtuu! Kerran pieni arvanmyyjä oli repinyt arvan kantaosan, koska joltakin mummolta ei löytynyt rahaa maksuun. Olipa joskus koulun rosakoristakin löytynyt numeroitu kuponkinippu. Palkintoja arvottaessa onkin ongelmaksi joskus muodostuneet ne puuttuvat kannat. Sama tilanne on ollut myös lopputilitystä tehtäessä. Vauvaveikkauksen historiassa on sellainenkin koettu, jotta klubin jäsentä on kuu-

lusteltu lähes tunnin ja kuulustelusta oli tehty kovin juhlallinen kuulustelupöytäkirja. Aina on kuitenkin kiperistäkin tilanteista selvitetty.

Tietosuoja mutkisti asioita

Veikkauksen järjestäminen oli aluksi varsin mutkaton aktiiviteetti Lions-clubille. Kun v.1968 syntyi ensimmäinen lapualainen maanantaina 1.tammikuuta, pääsivät klubin edustajat onnittelemaan vauvaa ja äitiä heti seuraavana päivänä. Lapuan Sanomissa julkaistiin uutinen jo saman viikon torstaina. Lehdessä oli tarkat tiedot lapsen vanhemmista ja heidän asuinpaikastaan. Tiedonvälitys oli tuolloin nopeaa! Aina 2000-luvulle asti tieto ensimmäisestä vauvasta saatiin kätevästi äitiysneuvolasta, jossa oli tarkkaan ennakoitu tiedot pian syntyvistä vauvoista, jopa niistä, jotka syntyvät muualla kuin Lapualla. Viimeiset 10 vuotta tieto on intimiteetti- ja tietosuojalainsäädännön tiukennusten vuoksi jouduttu hankkimaan Maistraatista. Ja sehän ei aivan mutkatonta ole. Mainittakoon, että v.2019 ensimmäisen lapualaisen ilmoittamiseen piti soveltaa kuuden viikon karenssia, ja vasta sitten saatiin virallinen tieto. Se tieto tuli vasta helmikuun lopulla.

Lions-klubi vastaa veikkauksen kuluista

Arpojen painatuksen on mahdollistanut useimmiten sponsori, joka on maksanut painatuskulut ja saanut oman mainoksensa arpoihin. Sponsoreina ovat toimineet vakuutusyhtiöt ja pankit vuorollaan. Perinteisesti vuoden ensimmäiselle lapualaiselle vauvalle on lahjoitettu kummilusikka ja äidille lämmin peite, "torkkupeite". Veikkaajien palkintoja on yleensä ollut kolme: pääpalkintona joko polkupyörä tai televisio tai muuta kodin elektroniikkaa, muina palkintoina matto tai huopa. Joskus on annettu lahjakortti tiettyyn liikkeeseen. Palkintojen arvo viime vuosikymmeninä on pitänyt olla arvauksen bruttotuotosta vähintään 35 %. 1980-luvulta lähtien klubi ja sen jäsenet ovat vastanneet palkintojen kuluista. On ollut tärkeää, että myyntitulot ovat jääneet kouluille.

Veikkauksesta arvauksen ja tiukentuva yksityisyydensuoja

Ensimmäiset 45 vuotta klubi saattoi markkinoida aktiiviteettia Vauvaveikkaus-nimikkeellä. Vuonna 2001 arpajaislaki muuttui ja veikkaus-ilmaisua ei enää voitu käyttää. Veikkaus-termi varattiin laissa vain urheilutulosten yhteyteen ja Veikkaus Oy:lle. Näin ollen siitä lähtien aktiiviteetti on ollut Vauva-arvaus! Näin maailma muuttuu! Pari vuotta aikaisemmin muuttunut henkilötielaki tiukensi yksityisyydensuojaa ja luvan myöntäjä ei enää voinut hyväksyä arvauskohteeksi sukupuolta ja syntymäpainoa, vaan arvauskohteina voivat olla ainoastaan sukupuoli ja syntymäpäivä. Alkuvuosikymmeninä syntymäpaino oli oikeiden veikkausten ratkaiseva tekijä. Tosin eräänä vuonna lapsen syntymäpaino oli tasaluku eli 3400 gr, jolloin oikeita vastauksia oli yli 100 kpl. Monena vuonna pääpalkinnon voittaja

on ollut se, joka oli veikannut painon gramman tarkkuudella. Useimmiten kuitenkin pääpalkinnon voittaja oli se, joka veikasi syntymäpainon lähimmäksi oikeaa. Ei tarvittu arvontaa palkintojen saajien kesken. Nyttemmin, kun arvauskohteina ovat sukupuoli ja syntymäpäivä, jopa satojen oikein arvanneiden kesken on ollut suoritettava aina arvonta.

Vuoden 2019 ensimmäinen lapualainen

Ensimmäinen lapualainen syntyi 2.1.2019 klo 04.06. Pojan syntymäpaino oli tarkalleen 3988 gr. Poikavauva on jo kastetukin ja sai nimekseen Eeli. He olivat tietoisia arvauskilpailusta ja sairaalassa äidille tuli vahva tunne, että heidän pienokaisensa voisi olla se ensimmäinen. Saman vuorokauden aikana syntyi sitten toinenkin lapualainen, mutta se ensimmäinen oli Kankaan perheen perillinen.

Perheen isä kasvattaa broilereita Lapuan Hellanmaassa, jonne he ovat mahdollisesti muuttamassa nykyisestä asunnosta eli Ritavuorelta. Tomera isosisko Lydia kertoo innostuneena vierailijoille, että hän on ajanut "Jontikkaa" ja leikkuupuimurinkin. Farmin arkea elää siis koko perhe.

Poikien metku ja vauvaveikkaus

Eräänä vuonna kaksi pikkupoikaa "keksivät" idean oman luokkaretkirahaston kartuttamiseksi. Vaikka arvoissa oli mainittu sen hinta eli kaksi euroa, he myivät varsin tehokkaasti arpoja viiden euron hinnalla. Tempu kuitenkin paljastui. Asia oli lopulta myyjien ja koulun välinen, eikä klubin tietoon tullut, kenen hyväksi ylimääräiset eurot lopulta jäivät, vekkulien myyjien vai koulun. Klubin vastuuhenkilön ei tarvinnut onneksi tästä asiasta tehdä selvitystä viranomaisille.

Jukka Hietala, LC Lapua

Vuoden 2019 ensimmäisen vauvan onnellisia vanhempia ovat Anna ja Jaakko Kangas. Myös isosisko Lydia yhtyy iloon. Lapuelle ja äidille luovutettiin teinitiset lahjat. Kuvassa oikealla LC Lapuan presidentti Oiva Nyrhilä ja vasemmalla Lapuan keskuskoulun rehtori Jukka Kodis, joka on aloittanut rehtorin tehtävissä Lapualla syksyllä 2018. Keskuskoulun oppilaat ovat vuosikymmeniä toimineet tarmokkaasti arpojen myyjinä ja näin koulu on hyödyntänyt aktiviteettia luokkaretkikassan kartuttamiseen. Näin ovat opettajatoverit Jukalle kertoneet. Jukka Kodiksella on kokemusta myös leijonatoiminnasta, sillä hän on ollut Lions Club Ruukin jäsen vuodesta 2013 lähtien. Klubin kotipaikka on Pohjois-Pohjanmaalla.

Vauvaveikkauksen historian toinen vauva ja äiti Lapuan Sanomien kuvassa tammikuun alkupäivinä vuonna 1965. Veikkauksen ensimmäisenä vuonna eli 1964 onnittelukäynnin toteuttivat Lapuan Yrittäjänaiset. Paikallislehti eli Lapuan Sanomat on uutisoinut asiasta joka vuosi ja toisesta kerrasta lähtien onnittelukäynnin ovat suorittaneet klubin jäsenet, yleensä klubin presidentti, sihteeri ja aktiviteettitoimikunnan puheenjohtaja. Alkuaikoina onnittelijat menivät synnytyslaitokselle, mutta myöhemmin vuosikymmeninä perheen kotiin muutamia viikkoja kotiutumisen jälkeen. Tällöin läsnä olivat myös isä ja vauvan sisarusket.